

SF-36 Sa?I?k Taramas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *SF-36 Sa?I?k Taramas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30156>

Özet

SF-36 Sa?l?k Taramas? (SF-36) veya tam adıyla T?bbi Sonuçlar Çal??mas? K?sa Formu (MOS SF-36), bireyin genel sa?l?k durumunu ve sa?l?kla ilgili ya?am kalitesini (HRQoL) de?erlendirmek amacıyla geli?tirilm?, yayg?n olarak kullan?lan 36 maddelik bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle klinik ara?t?rmalarda ve sa?l?k politikalar?n?n de?erlendirilmesinde bireylerin sa?l?k durumunun zaman içindeki de?i?imini izlemek için tasarlanm??tır. Ölçek, sekiz farklı alt boyutta fiziksel ve zihinsel sa?l??? ölçer. Türkiye'deki uyarlama çal??mas?, A. C. Demirsoy tarafından 1999 yılında Bo?aziçi Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans tezi ile gerçekleştirilmiştir. Bu çal??ma, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu ve psikometrik özelliklerinin geçerlili?ini ara?t?rm??tır.

Anahtar Kelimeler

SF-36, Sa?l?k Taramas?, Sa?l?kla ?lgili Ya?am Kalitesi, HRQoL, Uyarlama, Fiziksel Fonksiyon, Ruh Sa?l???, Psikometri, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Yazarlar?: **John E. Ware, Jr., Catharine D. Sherbourne**. Türk Uyarlamas?: **A. C. Demirsoy**.

Amaç

SF-36 Sa?l?k Taramas?'n?n temel amacı, bireyin sa?l?k alg?s?n? ve fonksiyonel durumunu kapsayan sekiz farklı sa?l?k boyutunu objektif bir şekilde ölçmektir. Bu ölçüm, hastalar?n kendi sa?l?k durumlarına ilişkin öznel de?erlendirmelerini sa?layan bir hasta tarafından bildirilen sonuç ölçütüdür (PROM). Ölçek, hem genel popülasyonun sa?l?k durumunu k?yaslamak hem de belirli hastalık gruplarında tedavi etkilerini de?erlendirmek için kullanılır.

Türkçe uyarlama çal??mas? ise, bu uluslararası standart ölçme arac?n?n Türk popülasyonunda kültürel ve dilsel e?de?erlili?ini sa?lamay? amaçlanm??tır. Uyarlama süreci, ölçeğin Türkiye'deki ara?t?rmalarda uluslararası verilerle kar??laştırılabilir, güvenilir ve geçerli sonuçlar üretmesini temin etmeyi hedeflemiştir.

Yap?

SF-36, sa?l?kla ilgili ya?am kalitesini temsil eden 36 maddeden ve sekiz alt boyuttan oluşur. Bu sekiz alt boyut, daha sonra iki ana bile?en özeti puanına dönü?türülür: Fiziksel Bile?en Özeti (PCS) ve Zihinsel Bile?en Özeti (MCS).

Ölçe?in sekiz alt boyutu ?unlard?:

Fiziksel Fonksiyon (PF): Günlük fiziksel aktiviteleri yapabilme derecesi.

Fiziksel Rol K?s?tl?l??? (RP): Fiziksel sa?l?k sorunlar? nedeniyle i? veya günlük aktivitelerde ya?anan k?s?tl?l?klar.

Vücut A?r?s? (BP): A?r?n?n ?iddeti ve a?r?n?n günlük aktivitelere etkisi.

Genel Sa?l?k Alg?s? (GH): Bireyin kendi sa?l???n? genel olarak nas?l de?erlendirdi?i.

Canl?l?k (VT): Enerji ve yorgunluk hissi.

Sosyal Fonksiyon (SF): Fiziksel veya duygusal sorunlar nedeniyle sosyal aktivitelerde ya?anan k?s?tl?l?klar.

Duygusal Rol K?s?tl?l??? (RE): Duygusal sorunlar nedeniyle i? veya günlük aktivitelerde ya?anan k?s?tl?l?klar.

Ruh Sa?l??? (MH): Depresyon, anksiyete ve genel psikolojik iyilik hali.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemiştir. Ancak, Demirsoy'un (1999) yüksek lisans tezi, SF-36'n?n Türk popülasyonunda geçerli?ini incelemiştir. Geçerlik çal??malar?nda genellikle, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen yap? geçerli?i kan?tlar? aranm??tır. Bu, sekiz alt boyutun beklenen iki temel faktöre (Fiziksel ve Zihinsel) ayr?l?p ayr?lmad???n?n incelenmesini içerir.

Uluslararası standartlara göre, SF-36'n?n ay?rt edici geçerli?i yüksektir; yani, bilinen sa?l?k durumlar?na sahip gruplar? (örne?in, kronik hastal??? olanlar ve sa?l?kl? bireyler) ba?ar?yla ay?rt edebilmelidir. Türk uyarlamas?n?n da bu yap? geçerli?i kan?tlar?n? sunarak, ölçe?in Türkiye'de geçerli bir ölçüm aracı oldu?unu göstermesi beklenir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi belirtilmemiştir. SF-36'n?n güvenilirli?i, genellikle iç tutarlıl?k ve test-tekrar test yöntemleriyle de?erlendirilir.

Türk uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n genel olarak yüksek düzeyde iç tutarlıl??a sahip oldu?u rapor edilmiştir. Ço?u alt boyut için Cronbach Alfa katsay?lar?n?n 0.70'in üzerinde, hatta baz? temel boyutlarda 0.80'in üzerinde olması, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? tutarlı bir ?ekilde yans?tt???n? gösterir. Yüksek test-tekrar test güvenilirli?i katsay?lar? ise, ölçe?in k?sa

zaman aral?klar?nda stabil sonu?lar verdi?ini do?rular.

Faktör Analizi

SF-36'n?n psikometrik özellikleri, büyük ölçüde iki temel bile?enin varl???na dayan?r. Bu iki faktörlü yap?, genellikle Aç?mlay?c? veya Do?rulamay?c? Faktör Analizi kullan?larak test edilir.

Demirsoy (1999) taraf?ndan ger?ekle?tirilen Türk uyarlamas?, ölçe?in sekiz alt boyutunun, orijinal modelde oldu?u gibi, Fiziksel Bile?en Özeti (PCS) ve Zihinsel Bile?en Özeti (MCS) olmak üzere iki ana faktör alt?nda topland???n? do?rulamay? hedeflemi?tir. Bu analizlerin sonu?lar?, ölçe?in Türk popülasyonunda da temel yap?salsal bütünlü?ünü korudu?unu ve uluslararası ara?t?rmalarla kar??la?t?r?labilir oldu?unu teyit etmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Türkçe). Orijinal olarak Kültürleraras? Adaptasyon sürecinden geçirilmi? bir sa?l?k taramas?d?r.

Format: 36 madde, çoklu yan?t seçenekleri (örne?in, 3 ila 6 puanl? Likert tipi yan?tlar) kullan?r.

Language Available: Türkçe, ?ngilizce ve dünya çap?nda 50'den fazla dilde mevcuttur.

Population Group: Yeti?kin bireyler, genel nüfus ve çe?itli klinik popülasyonlar.

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türk uyarlamas? genellikle üniversite ö?rencileri, sa?l?kl? yeti?kinler ve kronik hastal??? olan hastalar dahil olmak üzere çe?itli örneklemeler üzerinde kullan?lm???r.

Test Methodology: Bireylerin son dört haftadaki sa?l?k durumlar?n? de?erlendirmelerini gerektiren öz bildirim yöntemidir.

Anahtar Kelimeler

MOS SF-36, Sa?l?k Durumu, Fonksiyonel Durum, Ya?am Kalitesi Ölçümü, Türk Uyarlamas?, Psikometrik Özellikler, Fiziksel Bile?en Özeti.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Türk uyarlamas? için referans adresi: Bo?aziçi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye (Demirsoy, 1999).

İzinler, Ücretler ve Test Y?li?

SF-36 ölçe?inin kullan?m?, orijinal geli?tiricisi olan QualityMetric Incorporated (veya lisanslı di?er kurumlar) taraf?ndan belirlenen kurallara tabidir. Akademik ve kar amac? gütmeyen ara?t?rmalar için özel izinler ve lisanslar gerekebilir. Ölçe?in skorlama algoritmalar? ve k?lavuzlar? telif hakk?yla korunmaktadır.

Test Y?li? (Orijinal Geli?tirme): 1992.

Türkçe Uyarlama Y?li?: 1999.

Kaynaklar

Demirsoy, A. C. (1999). *The MOS SF-36 health survey: A validation study with a Turkish sample* (Master's thesis). Bo?aziçi University, İstanbul. (Tez linki: tez.yok.gov.tr).

Ware, J. E., & Sherbourne, C. D. (1992). The MOS 36-item short-form health survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection. *Medical Care*, 30(6), 473-483.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: sf-36-saglik-taramasi-toad.pdf.

SF-36 Sa?lik Taramas? Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri (items) sa?lanmam??tır.